

## Examenul național de bacalaureat 2021

### Proba E. c)

#### Istorie

#### Testul 6

*Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.*

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

#### I. TÊTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrásokat:

**A.** „A Szovjetunió annak érdekében, hogy megszilárdítsa helyzetét, határozottan cselekedett, Romániában hamarabb, mint bárhol máshol Kelet - Európában, mivel [...] Románia a Balkán és a Szorosok kapuja volt. A felszabadított Európáról szóló nyilatkozatnak [*Nyilatkozat a felszabadított Európáról*], amelyhez a Szovjetunió, az Egyesült Államok és Nagy-Britannia 1945. február 12-én, alig néhány héttel P. Groza miniszterelnöki kinevezése előtt Jaltában csatlakozott, semmi szerepe nem volt a Romániával szembeni szovjet politika meghatározásában. A demokratikus elemeket széleskörűen képviselő kormány fogalma, amely szabad választások útján a nép akaratának megfelelően alakult meg, és amelyet a *Nyilatkozat* tartalmaz, ellentmondott a szovjet elméletnek és gyakorlatnak, és ha ebben a konkrét helyzetben alkalmazták volna, megakadályozhatta volna egy szovjetbarát és engedelmes kormány kinevezését Bukarestben. Az az ellenérzés, amelyet a románok többsége érzett a Szovjetunióval szemben [...] egy szabadon választott, szovjetbarát rendszer hatalomra kerülését szinte kilátástalanná tette. Mivel pártjuk ennyire népszerűtlen volt, a román kommunisták vezetői [...] nem szerették volna a kormány megválasztását a választópolgárokra bízni.” (K. Hitchens, *Románia 1866-1947*)

**B.** „1945 őszén, a romániai politikai harcok fokozódásával, a Kommunista Párt és szövetségesei egyre inkább megerősödtek. A kommunista vezetők egy fegyelmezett párt létrehozására összpontosítottak, és október 16-ára összehívták a Párt első Országos Konferenciáját. Ezen a konferencián a küldöttek megválasztottak egy Központi Bizottságot, illetve egy Politikai Irodát, melynek tagjai főtitkári tisztségben Gheorghiu-Dej, titkári minőségben Ana Pauker és Teohari Georgescu belügyminiszter voltak. [...]”

A Konferencia elé tárt jelentésében Gheorghiu-Dej bemutatta a párt azonnali és távlati céljait egyaránt. Elsősorban az ország gazdasági átalakítására összpontosított, és azt javasolta, hogy ezt egy tartós iparosítási program alapján valósítsák meg. [...]. Egy szót sem szólt azonban a kollektivizálásról, ami a kommunista agrárpolitika legfontosabb célja volt, mert ha ezt megtette volna, a parasztság nagy részét elidegenítette volna egy olyan helyzetben, amikor a hatalomért folytatott harcot még nem nyerték meg. Azt viszont nem titkolta, hogy milyen szerepet szánnak az államnak. Az államnak, mint a Kommunista Párt eszközének feladatául a gazdaság megszervezését és irányítását jelölte ki olyan felelősséggént, amelyet az összes későbbi kormány gazdasági jogszabályaiba be kell építeni.” (K. Hitchens, *Románia 1866-1947*)

A források alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg azt az 1945-ös nemzetközi dokumentumot, amelyet az **A** forrás megemlít! **2 pont**
2. Írjon ki a **B** forrásból egy, a Kommunista Pártra vonatkozó információt! **2 pont**
3. Nevezzen meg egy-egy politikai vezetőt, akiket az **A**, illetve a **B** forrás megemlít! **6 pont**
4. Írja ki a vizsgalapra annak a forrásnak a betűjelét, amely alátámasztja, hogy a gazdaság átalakítása az iparosítás útján történik. **3 pont**
5. Írjon ki az **A** forrásból két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, határozza meg mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*)! **7 pont**
6. Mutasson be két olyan történelmi eseményt a háború utáni Románia belpolitikájából, amelyek az 1945-öt követő évtizedben következtek be, és amelyekre a **B** forrás nem hivatkozik! **6 pont**

7. Említsen meg egy hasonlóságot két olyan politikai cselekmény között, amelyek 1965 és 1985 között történtek Romániában! **4 pont**

## II. TÉTEL

**(30 pont)**

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrást:

„Miután I. Károly [herceg] elfogadta Románia trónját [...] az újonnan alakult bukaresti Nemzetgyűlés [...] Alkotmányozó Gyűléssé alakult, hogy megvitathassa és elfogadhassa [...] az Alkotmányt [...]. Az [1866-os Alkotmány] első cikkelyei értelmében az állam oszthatatlan és elidegeníthetetlen, hivatalos neve pedig Románia [...].

Ugyanúgy, mint más európai államok esetében, az alaptörvény egy sor állampolgári jogot és szabadságot biztosított és garantált [...] A szabad, kötelező és ingyenes elemi oktatás elvét [...] megtartották, megjegyezve, hogy egy speciális törvény fog szabályozni mindent a közoktatás területén (23. tc.). Az *Alkotmány* 24. cikkelye nem tett mást, mint garantálta a sajtószabadságot, így az újságok megjelenéséhez már nem volt szükség előzetes engedélyezésre. Szigorúan tilossá vált a cenzúra, [...] a sajtótermékek felfüggesztése, vagy betiltása. [...]

A korábbi rendelkezésekkel ellentétben [amelyeket az 1864-ben elfogadott *Pótstatutum* tartalmazott], amelyek szerint a törvények kezdeményezése csak az *uralkodóé* volt, az *Alkotmány* 32. cikkelye kimondta, hogy a törvényhozó hatalmat *együttesen* gyakorolja az *állam feje* és a *nemzeti képviselő*, amely *Képviselőházból* és *Szenátusból* áll, illetve, hogy a törvényeket mindhárom ág el kell fogadja (32 - 33. tc.). Ha a korábbi *Statutum* (1864) értelmében [...] a *Szenátus* tagjai alanyi jogon kerültek be vagy az *állam feje* által lettek kinevezve, 1866-tól [...] bármelyik polgári- és politikai jogokkal rendelkező román (állampolgár) szenátornak választatható, ha Romániában volt az állandó lakhelye, betöltötte a 40-ik életévét és legalább 800 arany jövedelemmel rendelkezett (73. tc.) [...] A *Szenátus* tagjait két választói kollégium választotta: egy vidéki [...], és egy városi [...] (68. tc.). A *Képviselőház* esetében a négy választói kollégium rendszerét vezették be [...]. Az első három kollégium közvetlen módon szavazott, az utolsó pedig közvetett módon, küldötteken keresztül (58 - 63. tc.). Ahhoz, hogy valakit képviselőnek válasszanak, ugyanazokat a feltételeket kellett teljesítenie, mint a szenátoroknak, viszont a minimális életkor ebben az esetben 25 év volt.”

(S. L. Damean, I. Oncescu, *O istorie a românilor de la Tudor Vladimirescu la Marea Unire*)

A forrás alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. A forrás alapján nevezze meg Románia hercegét! **2 pont**
2. Határozza meg az évszázadot, amelyben a forrás által bemutatott események lejátszódtak! **2 pont**
3. Nevezze meg Románia 1866-ban elfogadott „alaptörvényét”, és ennek egy, a forrásban szereplő rendelkezését az oktatásra vonatkozóan! **6 pont**
4. Írjon ki a szövegből két, a sajtóra vonatkozó információt! **6 pont**
5. Alkosson véleményt a Szenátusról a forrás alapján, és támassza alá a forrásban szereplő két információval! **10 pont**
6. Érveljen egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, amely szerint egy 1848 és 1858 között a román térségben kidolgozott politikai tervezet hozzájárult a modern román állam létrehozásához! (Pontot ér a megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint az ok-okozati összefüggéseket és a következtetést kifejező szavak használata.) **4 pont**

## III. TÉTEL

**(30 pont)**

Írjon egy megközelítőleg két oldalnyi terjedelmű esszét a helyi autonómiákról és intézményi szerveződésről a román térségben (a IX - XVII. századok között), figyelembe véve a következőket:

- említsen meg két hasonlóságot a román térségben a IX - XI. századok között bizonyítottan létező helyi autonómiák között, és nevezze meg az egyik ilyen helyi autonómiát;
- említsen meg két politikai jellemzőt/szemponzt a XIII. századból, a Kárpátok és a Duna közötti területre vonatkozóan;
- mutasson be egy történelmi eseményt, amely a XIV. század második felében játszódtott le, és amely a Kárpátokon kívüli román térség központi intézményeire vonatkozik;
- fejtse ki véleményét a XVI - XVII. században a Kárpátokon belüli térség intézményi megszervezésére vonatkozóan, és támassza ezt alá egy történelmi érveléssel!

**Figyelem!** Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az oksági viszonyok és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelmények betartása is.